

Bài 20: Cộng Đồng Người Việt Hải Ngoại

VIỆC HÌNH THÀNH CỘNG ĐỒNG NGƯỜI VIỆT HẢI NGOẠI

Khi Cộng Sản xâm chiếm Miền Nam, thì hơn 2 triệu người Việt bỏ nước ra đi, làm thành phong trào “Thuyền Nhân” khiến xúc động lương tri nhân loại! Tuy nhiên trong cái rủi đã có cái may, những người Việt bỏ nước ra đi tỵ nạn Cộng Sản đã hình thành cộng đồng người Việt hải ngoại, tới nay gồm gần 3 triệu người sống rải rác tại 80 quốc gia trên thế giới (chưa kể 2 triệu đồng bào hiện đang sống tại Kampuchia). Cộng đồng người Việt hải ngoại đã hiển nhiên trở thành một thực thể chính trị cũng như kinh tế rất quan trọng. Ngoài ra cộng đồng người Việt hải ngoại còn có tiềm lực rất lớn về kinh tế, văn hóa, chính trị, nhất là có một đội ngũ trên 300 ngàn chuyên gia, chuyên viên đủ ngành nghề. Khối lượng chuyên viên vô giá này sẽ giúp cho chúng ta xây dựng lại đất nước sau khi chế độ Cộng Sản Việt Nam đã cáo chung.

Theo Điều tra Dân số Hoa Kỳ năm 2000, có 1.222.528 người tự nhận là thuần gốc Việt và 1.223.736 khi tính thêm các người Việt lai với các chủng tộc khác. Trong số đó, 447.032 người (39,8%) sống ở California và 134.961 (12,0%) sống ở Texas. Nơi người gốc Việt sống đông nhất bên ngoài nước Việt Nam là Quận Cam tại California, có 135.548 người Việt. Những công ty người Việt có ở khắp nơi tại Westminster và Garden Grove, còn được gọi là khu Sài Gòn Nhỏ (Little Saigon): tại Westminster họ chiếm 30,7% dân số và tại Garden Grove họ chiếm 21,4% dân số.

Trước 1975, hầu hết những người Việt tại Mỹ là vợ hoặc con của những người lính Mỹ tại Việt Nam. Sau khi mất nước, làn sóng tỵ nạn đầu tiên bắt đầu. Nhiều người có mối quan hệ với Mỹ sợ sự trả đũa của chế độ mới là làn sóng người đầu tiên rời Việt Nam vào mùa xuân năm 1975, gồm khoảng 125.000 người mà đa số là gia đình những người trí thức. Họ được chính phủ Hoa Kỳ vận chuyển bằng máy bay đến những căn cứ tại Philippines và Guam, và sau đó được di chuyển đến những trung tâm tỵ nạn khắp nước Mỹ. Những người tỵ nạn này, lúc đầu không nhận được sự hoan nghênh của dân chúng Hoa Kỳ; một cuộc thăm dò ý kiến vào năm 1975 cho thấy chỉ có 36% người dân Hoa Kỳ chấp nhận việc nhập cư của người Việt. Tuy vậy, Tổng thống Gerald Ford và những viên chức khác ủng hộ họ một cách mạnh mẽ bằng việc thông qua Đạo Luật Di Trú và Người Tỵ Nạn Đông Dương (*Indochina Migration and Refugee Act*) trong năm 1975, cho phép họ nhập cư đến

Hoa Kỳ bằng một vị thế đặc biệt. Những người Việt tị nạn được định cư rải rác khắp nước để tối thiểu hóa ảnh hưởng của họ đối với những cộng đồng địa phương và hạn chế họ tạo ra những khu vực dân tộc thiểu số. Tuy thế, trong vài ba năm thì hầu hết người Việt tị nạn đã tái định cư tại California và Texas, làm cho hai tiểu bang này có dân số người Mỹ gốc Việt cao nhất.

Năm 1976 bắt đầu làn sóng người Việt tị nạn thứ hai cho đến giữa thập niên 1980. Nỗi lo của những người tị nạn đi trước đã biến thành sự thật. Ngay sau khi cưỡng chiếm miền Nam Việt Nam, Cộng Sản lùng bắt những người có liên quan đến chính quyền cũ và đưa họ đến những “trại cải tạo”. Bên ngoài, các trại cải tạo này là để dạy những người trong trại chủ nghĩa Mác Lê-nin trong vài ba tháng. Nhưng sự thật những trại này là những nhà tù lao động ở những nơi hẻo lánh, và sự giam giữ học tập có thể kéo dài đến mấy chục năm. Nhiều người khác phải đương đầu với nỗi lo phải di cư đến những vùng “kinh tế mới”. Khoảng hai triệu người trở thành thuyền nhân, vượt biên trong những chiếc ghe nhỏ chật chội, cực kỳ nguy hiểm trước những cơn sóng khó đoán trước của biển Đông. Nếu thoát được hải tặc Thái Lan, Campuchia, hay những cơn sóng lật úp thuyền, họ thường được đến những trại tị nạn ở Thái Lan, Singapore, Indonesia, Hồng Kông, hoặc Philippines, những nơi mà họ có thể được vào những nước chấp nhận họ. Quốc hội Hoa Kỳ thông qua Đạo Luật Người Tị Nạn năm 1980 (*Refugee Act of 1980*), giảm bớt những giới hạn việc nhập cư, trong khi Việt Nam thiết lập Chương Trình Ra Đi Có Trật Tự (*Orderly Departure Program* hay ODP) dưới sự điều khiển của Cao Ủy Tị Nạn Liên Hiệp Quốc (*United Nations High Commissioner for Refugees*) do áp lực của quốc tế và nhu cầu đoàn tụ của nhiều người dân có thân nhân đã sinh sống tại hải ngoại. Chương trình này cho phép một số người dân rời khỏi Việt Nam một cách hợp pháp để đoàn tụ gia đình và những lý do nhân đạo khác. Một vài đạo luật của Hoa Kỳ được thông qua cho phép con cái của những quân nhân Hoa Kỳ và những cựu tù nhân chính trị và gia đình họ cũng như gia đình những người có con lai Mỹ được định cư ở Hoa Kỳ. Giữa những năm 1981 và 2000, Hoa Kỳ tiếp nhận 531.310 người tị nạn từ Việt Nam.

ĐẶC ĐIỂM

Người Mỹ gốc Việt là một trong những nhóm người nhập cư mới nhất tại Hoa Kỳ, cho nên họ là nhóm có tỷ lệ người lai chủng tộc khác thấp nhất trong các nhóm người Mỹ gốc Á châu chính. Có đến 1.009.627 người 5 tuổi trở lên tự khai rằng họ nói tiếng Việt tại nhà, làm cho tiếng Việt đứng thứ 7 trong những ngôn ngữ phổ thông nhất tại Hoa Kỳ. Là người tị nạn, người Mỹ gốc Việt có một tỷ lệ nhập tịch khá cao. Đến từ một nước có chế độ chính trị mà họ từng xung đột, một phần lớn là con em của những tù nhân chính trị trong các trại cải tạo nói trên, một số lớn

trong những người này chống chủ nghĩa cộng sản mãnh liệt. Họ thường xuyên biểu tình phản đối chính phủ Cộng Sản Việt Nam về tình trạng nhân quyền cũng như bất cứ cá nhân và tổ chức nào mà họ cho rằng có ủng hộ chế độ Cộng Sản Việt Nam. Một ví dụ cụ thể là vào năm 1999, một cuộc biểu tình rầm rộ nhằm chống Trần Trường khi ông này treo cờ Cộng Sản và một bức hình của Hồ Chí Minh. Số người biểu tình lên đến 15.000 người trong một đêm.

Gần đây, nhiều nhóm người Mỹ gốc Việt đang vận động thành công ở một vài thành phố với mục đích dùng lá cờ vàng ba sọc đỏ của Việt Nam Cộng Hòa làm biểu tượng đại diện cho cộng đồng người Việt tại địa phương.

Sau ba mươi năm tị nạn, người Mỹ gốc Việt đã trở thành một cộng đồng đáng chú ý trong xã hội Hoa Kỳ. Trong lĩnh vực chính trị, Giáo sư Đinh Đông Phụng Việt, nguyên là Phụ Tá Bộ Trưởng Bộ Tư Pháp dưới thời Tổng Thống George W. Bush, là tác giả đạo luật chống khủng bố Patriot Act sau sự kiện 11/9; ông Dương Việt Quốc là Giám Đốc điều hành của Tòa Bạch Ốc pháp chế về người Mỹ gốc Á và các Đảo Quốc Thái Bình Dương; trong khi Luật Sư Trần Thái Văn đắc cử một ghế dân biểu hạ nghị viện California vào cuối năm 2004 bằng cách gọi lên quan điểm chống cộng của các cử tri. Tại một số địa phương, người Mỹ gốc Việt được bầu vào các chức như phó thị trưởng (thành phố Westminster), hội viên hội đồng thành phố (Westminster và Garden Grove), và nhà điều hành học khu. Tại trường trung học Westminster, nơi 40% trong số 2.000 học sinh là người Việt, có một chương trình dạy tiếng Việt được tiểu bang chấp thuận làm ngoại ngữ cho đại học. Nhiều diễn viên, vận động viên, nhà báo, nhà thiên văn, phi hành gia... người Mỹ gốc Việt đã nổi tiếng trong các ngành khác nhau. Tại Quận Cam có hàng chục nhật báo Việt ngữ (lớn nhất là báo Người Việt), ít nhất 2 đài truyền thanh tiếng Việt phát thanh 24 giờ mỗi ngày, 1 đài truyền hình cáp chiếu 24/24 và hai chương trình truyền hình trên các đài khác mỗi ngày. Ở các nơi khác cũng có nhiều khu vực đông người Việt như San Jose, California, Houston, Texas và Arlington, Virginia. Đặc biệt, cộng đồng các sinh viên, học sinh gốc Việt sống ở Mỹ được xếp vào một trong những cộng đồng sinh viên học sinh người thiểu số có tỉ lệ học sinh giỏi cao nhất của Hoa Kỳ. Rất nhiều sinh viên, học sinh gốc Việt là thủ khoa các trường và được nhận nhiều phần thưởng cao quý hàng năm.

